

MONEDE EMISE DE MONETĂRIA DE LA ALBA IULIA ÎN PERIOADA 1764-1859, DIN COLECȚIA „DR. FRIEDRICH MAUKSCH” (SEBEȘ)*

Florin CIULAVU**

Friedrich Mauksch, cunoscut medic oftalmolog, personalitate a orașului Sebeș¹ și împătimit colecționar de obiecte arheologice, numismatice, medalistice, etnografice și de artă, a reușit să lase în urma sa o importantă colecție numismatică, ce se compune din 1990 de monede, păstrate în 18 pungi², donate Muzeului Național Brukenthal din Sibiu în anul 2003³, la care se adaugă alte aproximativ 800 de piese, inedite, care urmează a fi donate aceluiași muzeu. Astfel, colecția numismatică Mauksch totalizează aproximativ 2790 de monede antice, medievale și moderne, de pe toate continentele, dintre care amintim și câteva piese transilvănene, foarte rare, care vor face obiectul unui viitor studiu.

În anul 1938 a fost donată Muzeului Brukenthal colecția arheologică, formată din șapte lăzi cu ceramică⁴. Colecția numismatică a fost trimisă în Germania la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, iar în anul 2002 a fost adusă în România, urmând ca în 2003 să fie donată aceluiași muzeu.

Din păcate, colecția a fost publicată doar într-o formă preliminară⁵, fiind prezentate 46 de piese, *denarii banales*, emisiuni ale banilor Slavoniei pentru regii maghiari Bela IV, Ștefan V, Ladislau IV, Andrei III și Carol Robert de Anjou⁶, și un alt lot format din 81 de monede emise de Sigismund de Luxemburg⁷, fiind așadar puse în circuitul științific doar 127

* Cercetare finanțată prin proiectul „MINERVA - Cooperare pentru cariera de elită în cercetarea doctorală și post-doctorală”, cod contract: POSDRU/159/1.5/S/137832, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

** Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române, București; e-mail: florinciulavu@yahoo.com.

¹ Acker 1970, p. 271-281; Streitfeld, Berciu 1974, p. 673-679.

² *Declarație* 2003, p. 58.

³ Dudău 2008, p. 181.

⁴ Conform declarației notariale din data de 12.12.2002, întocmită în vederea pregătirii actelor de donație (*ibidem*, p. 188).

⁵ *Ibidem*, p. 181-189.

⁶ Dudău, Sonoc 2008, p. 133-147.

⁷ Sonoc, Dudău 2008, p. 149-185.

de monede din cele 1990, care fac obiectul donației din anul 2003. A rămas astfel doar o promisiune de „publicare *in extenso* a colecției”⁸.

Articolul de față este dedicat monedelor emise de monetăria de la Alba Iulia care fac parte din cel de-al doilea lot care formează colecția „Dr. Friedrich Mauksch”, piese care vin în completarea a ceea ce era cunoscut până acum despre activitatea monetăriei amintite; menționăm aici câteva monede foarte rare: 1 ducat 1823⁹, 1 taler 1822¹⁰, 1 taler 1824¹¹, 1/2 kreuzer 1800¹² și 5/10 kreuzer 1858¹³. Însă și celelalte monede sunt importante și considerăm că trebuie introduse în circuitul științific, în primul rând datorită faptului că din publicațiile de specialitate sunt cunoscute foarte puține monede emise de monetăria de la Alba Iulia, cu toate că în această perioadă, după cum se știe, a avut o intensă activitate de emiteră de monede. Pe lângă cele 43 de piese pe care urmează să le prezentăm, care fac parte din lotul celor 800 de monede, în colecția „Dr. Friedrich Mauksch” se mai păstrează 11 piese emise de monetăria de la Alba Iulia, aflate în lotul celor donate în anul 2003¹⁴.

Catalogul monedelor¹⁵:

Maria Theresia (1740-1780)

1-2. 1 kreuzer 1764

Av. M·THE·D·G·R·I·G·H·B·R·E

Bustul împărătesei diademat este orientat spre stânga.

Rv. Arme încoronate; valoarea nominală împarte milesimul. Sigla C-A este poziționată jos, de o parte și de cealaltă a valorii nominale.

Alba Iulia; AE; 12 g; 27 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 74, nr. 1614; Krause, Mishler 2003, p. 44, KM# 1979.

⁸ Dudău 2008, p. 185.

⁹ Herinek 1970, p. 190, nr. 147; Krause, Mishler 2001, KM# 2170 (numărul 24 în catalog).

¹⁰ Herinek 1970, p. 197, nr. 326; Krause, Mishler 2001, KM# 2162 (numărul 25 în catalog).

¹¹ Herinek 1970, p. 197, nr. 328; Krause, Mishler 2001, KM# 2162 (numărul 26 în catalog).

¹² Herinek 1970, p. 223, nr. 1095; Krause, Mishler 1993, KM# 2108 (numărul 23 în catalog).

¹³ Herinek 1970, p. 290, nr. 950; Krause, Mishler 2001, KM# 2182 (numărul 41 în catalog).

¹⁴ Conform *Declarației de acceptare a donației* (28 noiembrie 2003). Menționăm că în lotul de monede donate în anul 2003 ar putea să mai fie piese emise de monetăria albauliană; le-am amintit în acest studiu doar pe acelea care au fost menționate în *Declarația 2003*, cu tot cu sigla monetăriei.

¹⁵ Abrevieri folosite în catalog: AE - cupru, AG - argint, AV - aur, Av - avers, g - grame, mm - milimetri, nr - număr, Rv - revers.

3. 1 kreuzer 1764

Av. M·THE·D·G·R·I·G·H·B·R·E

Bustul împărătesei diademat este orientat spre stânga.

Rv. Arme încoronate; valoarea nominală împarte milesimul. Sigla C-A este poziționată jos, de o parte și de cealaltă a valorii nominale.

Alba Iulia; AE; 12,08 g; 27 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 74, nr. 1614; Krause, Mishler 2003, p. 44, KM# 1979.

Francisc al II-lea (1792-1835) - împărat al Imperiului Romano-German

4. 7 kreuzer 1802

Av. Valoarea nominală, milesimul și sigla monetăriei sunt poziționate în mijlocul unui romb, având decor pe margine; nu are legendă.

Rv. FRANC·II·G·G·R·IMP·S·A·GE·HV·B·REX·A·A·

În mijlocul unui romb este plasată acvila bicefală încoronată și cu nimb; pe piept este poziționată stema, iar în părțile laterale valoarea nominală, V-II.

Alba Iulia; AG; 4,68 g; 26 mm.

Bibliografie: Craig 1966, p. 14, nr. 154; Herinek 1970, p. 215, nr. 887; Krause, Mishler 2001, KM# 2129.

5-6. 6 kreuzer 1800

Av. FRANZ·II·ROM·KAI·KÖN·Z·HU·U·BÖ·ERZH·Z·UEST·

Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.

Rv. SECHS·KREUTZER·ERBLAENDISCH·1800·

Acvila bicefală încoronată și cu nimb; pe piept este poziționată cifra 6, valoarea nominală a monedei.

Alba Iulia; AE; 8 g; 31 mm.

Bibliografie: Craig 1966, p. 14, nr. 151; Herinek 1970, p. 220, nr. 1033; Krause, Mishler 1993, KM# 2128.

7. 6 kreuzer 1800

Av. FRANZ·II·ROM·KAI·KÖN·Z·HU·U·BÖ·ERZH·Z·UEST·

Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.

Rv. SECHS·KREUTZER·ERBLAENDISCH·1800·

Acvila bicefală încoronată și cu nimb; pe piept este poziționată cifra 6, valoarea nominală a monedei.

Alba Iulia; AE; 7,6 g; 31 mm; găurită.

Bibliografie: Craig 1966, p. 14, nr. 151; Herinek 1970, p. 220, nr. 1033; Krause, Mishler 1993, KM# 2128.

8-16. 1 kreuzer 1800

Av. FRANC·II·D·G·R·I·S·A·GE·HV·BO·REX·A·A·

Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.

Rv. Acvila bicefală încoronată și cu nimb; pe piept este poziționată cifra 1, valoarea nominală a monedei, iar în părțile laterale 18-00.

Alba Iulia; AE; 3,5 g; 24,5 mm.

Bibliografie: Craig 1966, p. 14, nr. 149; Herinek 1970, p. 222, nr. 1064; Krause, Mishler 1993, KM# 2111.

17. 1 kreuzer 1800

Av. FRANC·II·D·G·R·I·S·A·GE·HV·BO·REX·A·A·

Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.

Rv. Acvila bicefală încoronată și cu nimb; pe piept este poziționată cifra 1, valoarea nominală a monedei, iar în părțile laterale 18-00.

Alba Iulia; AE; 3,4 g; 24,5 mm.

Bibliografie: Craig 1966, p. 14, nr. 149; Herinek 1970, p. 222, nr. 1064; Krause, Mishler 1993, KM# 2111.

18. 1/2 kreuzer 1800

Av. FRANC·II·D·G·R·I·S·A·GE·HV·BO·REX·A·A·

Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.

Rv. Acvila bicefală încoronată și cu nimb; pe piept este poziționată valoarea nominală a monedei, 1/2, iar în părțile laterale 18-00.

Alba Iulia; AE; 1,9 g; 20,5 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 223, nr. 1095; Krause, Mishler 1993, KM# 2108; Mureșan 2004, p. 230, nr. 56.

19. 1 kreutzer 1812

Av. FRANZ·KAIS·V·OEST·KO·Z·HU·BO·GAL·U·LO·

Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.

Rv. SCHEID·MUNZE·DER·WIENER·WAEHRUNG·

În mijlocul unui cerc 1 KREUTZER 1812·.

Alba Iulia; AE; 3,42 g; 25 mm.

Bibliografie: Craig 1966, p. 15, nr. 173; Herinek 1970, p. 223, nr. 1081; Krause, Mishler 2001, KM# 2112.

20-24. 1 kreuzer 1816

Av. EIN KREUZER 1816· pe trei rânduri; dedesubt sigla E.

Rv. K·K·OESTERREICHISCHE·SCHEIDE·MÜNZE·

Acvila bicefală purtând stema pe piept, deasupra căreia este poziționată o coroană mare cu cruce.

Alba Iulia; AE; 8,1 g; 26,6 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 223, nr. 1087; Krause, Mishler 2001, KM# 2113.

Francisc I (1806-1835) - împărat al Austriei

25. 1 ducat 1823¹⁶

Av. FRANCISCVS I·D·G·AVSTRIAE IMPERATOR·

Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.

Rv. HVN·BOH·LOMB·ET VEN·GAL·LOD·IL·REX·A·A·1823·

Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema.

Alba Iulia; AV; 3,50 g; 22 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 190, nr. 147; Krause, Mishler 2001, KM# 2170.

26. 1 taler 1822

Av. FRANCISCVS I·D·G·AVSTRIAE IMPERATOR·

Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.

Rv. HVN·BOH·LOMB·ET VEN·GAL·LOD·IL·REX·A·A·1822·

Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema.

Alba Iulia; AG; 28,06 g; 40 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 197, nr. 326; Krause, Mishler 2001, KM# 2162.

27. 1 taler 1824

Av. FRANCISCVS I·D·G·AVSTRIAE IMPERATOR·

Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.

Rv. HVN·BOH·LOMB·ET VEN·GAL·LOD·IL·REX·A·A·1824·

Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema.

Alba Iulia; AG; 28,06 g; 40 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 197, nr. 328; Krause, Mishler 2001, KM# 2162.

28. 20 kreuzer 1827

Av. FRANCISCVS I·D·G·AVST·IMPERATOR·

Bust scurt al împăratului, laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.

Rv. HVN·BOH·LOMB·ET VEN·GAL·LOD·IL·REX·A·A·1827·

Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema. Dedesubtul acvilei este plasată valoarea nominală.

Alba Iulia; AG; 6,68 g; 28 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 210, nr. 786; Krause, Mishler 2001, KM# 2144.

29. 20 kreuzer 1828

Av. FRANCISCVS I·D·G·AVST·IMPERATOR·

¹⁶ Acest tip de ducat a fost emis de monetăriile din imperiu în intervalul cronologic 1816-1824 (<http://en.numista.com/catalogue/pieces33728.html>) (accesat la 14.02.2014).

Bust scurt al împăratului, laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.
Rv. HVN·BOH·LOMB·ET VEN·GAL·LOD·IL·REX·A·A·1828·
Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema. Dedesubtul
acvilei este plasată valoarea nominală.
Alba Iulia; AG; 6,68 g; 28 mm.
Bibliografie: Herinek 1970, p. 210, nr. 787; Krause, Mishler 2001, KM# 2144.

30. 20 kreuzer 1835

Av. FRANCISCVS I·D·G·AVST·IMPERATOR·
Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.
Rv. HVN·BOH·LOMB·ET VEN·GAL·LOD·IL·REX·A·A·1835·
Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema. Dedesubtul
acvilei este poziționată valoarea nominală a monedei, 20.
Alba Iulia; AG; 6,68 g; 28 mm.
Bibliografie: Herinek 1970, p. 212, nr. 816; Krause, Mishler 2001, KM# 2144.

Ferdinand I (1835-1848)

31. 20 kreuzer 1838

Av. FERD·I·D·G·AVSTR·IMP·HVNG·BOH·R·H·N·V·
Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.
Rv. REX·LOMB·ET·VEN·DALM·GAL·LOD·ILL·A·A·1838·
Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema. Dedesubtul
acvilei este poziționată valoarea nominală a monedei, 20.
Alba Iulia; AG; 6,68 g; 29 mm.
Bibliografie: Herinek 1970, p. 244, nr. 255; Krause, Mishler 2001, KM# 2208.

32. 20 kreuzer 1839

Av. FERD·I·D·G·AVSTR·IMP·HVNG·BOH·R·H·N·V·
Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.
Rv. REX·LOMB·ET·VEN·DALM·GAL·LOD·ILL·A·A·1839·
Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema. Dedesubtul
acvilei este poziționată valoarea nominală a monedei, 20.
Alba Iulia; AG; 6,68 g; 29 mm.
Bibliografie: Herinek 1970, p. 244, nr. 256; Krause, Mishler 2001, KM# 2208.

33-34. 20 kreuzer 1841

Av. FERD·I·D·G·AVSTR·IMP·HVNG·BOH·R·H·N·V·
Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.
Rv. REX·LOMB·ET·VEN·DALM·GAL·LOD·ILL·A·A·1841·
Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema. Dedesubtul
acvilei este poziționată valoarea nominală a monedei, 20.

Alba Iulia; AG; 6,68 g; 29 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 244, nr. 258; Krause, Mishler 2001, KM# 2208.

35. 20 kreuzer 1843

Av. FERD·I·D·G·AVSTR·IMP·HVNG·BOH·R·H·N·V·

Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.

Rv. REX·LOMB·ET·VEN·DALM·GAL·LOD·ILL·A·A·1841·

Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema. Dedesubtul acvilei este poziționată valoarea nominală a monedei, 20.

Alba Iulia; AG; 6,68 g; 29 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 244, nr. 260; Krause, Mishler 2001, KM# 2208.

36. 20 kreuzer 1846

Av. FERD·I·D·G·AVSTR·IMP·HVNG·BOH·R·H·N·V·

Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.

Rv. REX·LOMB·ET·VEN·DALM·GAL·LOD·ILL·A·A·1841·

Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema. Dedesubtul acvilei este poziționată valoarea nominală a monedei, 20.

Alba Iulia; AG; 6,68 g; 29 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 244, nr. 263; Krause, Mishler 2001, KM# 2208.

37. 20 kreuzer 1847

Av. FERD·I·D·G·AVSTR·IMP·HVNG·BOH·R·H·N·V·

Bustul împăratului laureat, spre dreapta, dedesubt sigla E.

Rv. REX·LOMB·ET·VEN·DALM·GAL·LOD·ILL·A·A·1841·

Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema. Dedesubtul acvilei este poziționată valoarea nominală a monedei, 20.

Alba Iulia; AG; 6,68 g; 29 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 244, nr. 264; Krause, Mishler 2001, KM# 2208.

Franz Josef I (1848-1916)

38-39. 1 kreuzer 1851

Av. 1 KREUZER 1851. Dedesubt este poziționată sigla E.

Rv. K·K·OESTERREICHISCHE·SCHEIDEMÜNZE·

Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema.

Alba Iulia; AE; 5,4 g; 22,5 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 287, nr. 868; Krause, Mishler 2001, KM# 2185.

40. 1 kreuzer 1858

Av. 1 KREUZER 1858. Dedesubt este poziționată sigla E.

Rv. K·K·OESTERREICHISCHE·SCHEIDEMÜNZE·

Acvila bicefală încoronată și cu nimb; pe piept este poziționată stema.

Alba Iulia; AE; 3,15 g; 19,2 mm.

Bibliografie: Krause, Mishler 2001, KM# 2186.

41. 1 kreuzer 1858

Av. În mijloc este poziționată valoarea nominală a monedei, pe rândul următor se află milesimul, iar dedesubt sigla E.

Rv. K·K·OESTERREICHISCHE·SCHEIDEMÜNZE·

Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema.

Alba Iulia; AE; 3,15 g; 19,2 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 288, nr. 905; Krause, Mishler 2001, KM# 2186.

42. 5/10 kreuzer 1858

Av. În mijloc este poziționată valoarea nominală a monedei, pe rândul următor se află milesimul, iar dedesubt sigla E.

Rv. K·K·OESTERREICHISCHE·SCHEIDEMÜNZE·

Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema.

Alba Iulia; AE; 1,5 g; 17,2 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 290, nr. 950; Krause, Mishler 2001, KM# 2182.

43. 1 kreuzer 1859

Av. În mijloc este poziționată valoarea nominală a monedei, pe rândul următor se află milesimul, iar dedesubt sigla E.

Rv. K·K·OESTERREICHISCHE·SCHEIDEMÜNZE·

Acvila bicefală încoronată; pe piept este poziționată stema.

Alba Iulia; AE; 3,15 g; 19,2 mm.

Bibliografie: Herinek 1970, p. 288, nr. 906; Krause, Mishler 2001, KM# 2186.

Analizând catalogul monedelor constatăm că repartiția acestora pe emitenți este următoarea: Maria Theresia - 3 exemplare (1 kreuzer), Francisc al II-lea - 21 exemplare (7 kreuzer, 6 kreuzer, 1 kreuzer, 1/2 kreuzer), Francisc I - 6 exemplare (1 ducat, 1 taler, 20 kreuzer), Ferdinand I - 7 exemplare (20 kreuzer) și Franz Josef I - 6 exemplare (1 kreuzer, 5/10 kreuzer) (**graficul 1**). Constatăm că predomină emisiunile de 1 kreuzer (56 %), care sunt urmate de piesele de 20 kreuzer, 6 kreuzer, 1 taler, 1 ducat, 7 kreuzer, 1/2 kreuzer și 5/10 kreuzer (**graficul 2**).

Monedele prezentate mai sus, alături de alte piese similare, sunt foarte importante deoarece ajută la reconstituirea unei părți din activitatea monetăriei albauliene din această perioadă. Piesele sunt rare sau foarte rare, cum este cazul monedelor de 1 ducat 1823¹⁷, 1 taler 1822¹⁸ și 1824¹⁹ și 1/2

¹⁷ Krause, Mishler 2001, p. 116.

kreuzer 1800²⁰. De asemenea, rară este și moneda de 5/10 kreuzer emisă în anul 1858²¹. Nu sunt cunoscute tirajele acestor piese; de altfel, în general, pentru monedele emise de monetăria de la Alba Iulia sunt lacune majore în privința tirajelor, motivul principal fiind stadiul deficitar al cercetărilor referitoare la această monetărie.

Siglele întâlnite pe monedele din colecția „Dr. Friedrich Mauksch” emise de monetăria de la Alba Iulia sunt **C-A** pentru emisiunile Mariei Theresia și **E** pentru monedele celorlalți emitenți. În perioada domniei împărătesei Maria Theresia, siglele monetăriei erau **C-A** (Carolina Alba) și **C**, până la data de 6 iulie 1766, când printr-un decret imperial, s-au schimbat siglele monetărilor din imperiu, iar cele de la Alba Iulia i-a fost atribuită sigla **E**²², aceasta fiind folosită până în anul 1868, când noua siglă a devenit **Gy.F**²³. Până în anul 1780, pe lângă sigla monetăriei mai apăreau și sigla/siglele meșterilor monetari sau ale gravurilor. După acest an, pe monede erau ștanțate doar siglele monetărilor, Iosif al II-lea interzicându-le pe celelalte. În perioada dualismului, monetăria de la Alba Iulia a devenit cea de-a doua a regatului ca importanță și aici s-au emis ducați până la închiderea Oficiului Monetar²⁴, piese de 4 florini/10 franci, între anii 1868-1871 și 8 florini/20 franci, în anii 1870-1871, având sigla **Gy.F** (Gyulaféhevár)²⁵.

Până în anul 1780, la Alba Iulia s-au emis în paralel monede cu stema principatului și cu cea imperială. După acest an, aici s-au emis și monede de aur, ducați și multipli ai acestora cu stema imperială, în perioadele 1783-1804, 1813-1815, 1818-1830, 1835-1848 și 1853-1867. După Ernest Oberländer-Târnoveanu, la Alba Iulia s-au emis și coroane, în anul 1858²⁶. Conform studiului semnat de Volker Wollmann, monedele de 1 coroană (Kronen Vereinsmünze = coroana de uniune vamală) s-au bătut până în anul 1870, când prin legea din 9 martie 1870 (în Ungaria articolul-lege XII din 1869) a fost sistată baterea acestei monede, în locul ei fiind introduse monedele de aur de 8 și 4 florini²⁷. De asemenea, piese de o jumătate de coroană s-au emis în anii 1858, 1859 și 1861. Aproape toate monedele din

¹⁸ *Ibidem*, p. 114.

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ Krause, Mishler 1993, p. 68.

²¹ Krause, Mishler 2001, p. 107.

²² MBR 1977, p. 115.

²³ Mureșan 1989, p. 380.

²⁴ Pentru perioada de final a monetăriei de la Alba Iulia, vezi Wollmann 2012, p. 62-65.

²⁵ Huszár 1979, p. 23. Pentru informații privind monetările din regat, vezi Huszár 1979, p. 23-26.

²⁶ Oberländer-Târnoveanu 2001, p. 13.

²⁷ Wollmann 2012, p. 143.

colecția „Dr. Friedrich Mauksch” se încadrează în acest tip de emisiuni, având stema imperială poziționată pe pieptul acvilei, excepție făcând piesele de 1 kreuzer 1764 (emisiuni ale împărătesei Maria Theresia), 6 kreuzer 1800, 1 kreuzer 1800, 1/2 kreuzer 1800 și 1 kreuzer 1812 (emisiuni ale lui Francisc al II-lea, împărat al Imperiului Romano-German).

Din perioada domniei împărătesei Maria Theresia colecția deține trei monede de 1 kreuzer 1764, piese de valoare divizionară care aveau o pondere mare în circulația monetară a vremii²⁸, fiind întâlnite foarte des în colecții publice și particulare. Considerăm că este util să menționăm că în timpul unor săpături arheologice desfășurate la Sibiu, au fost descoperite și monede emise de monetăria de la Alba Iulia²⁹ pentru Maria Theresia, fiind vorba de trei piese de 1 greschl 1765³⁰. Piese importante emise la Alba Iulia pentru Maria Theresia întâlnim în colecția Constantin Orghidan³¹.

Emisiunile din timpul lui Francisc al II-lea, ca împărat al Imperiului Romano-German, sunt reprezentate în colecția „Dr. Friedrich Mauksch” de piese comune, cum sunt cele de 1 și 6 kreuzer 1800³², 1 kreuzer 1812³³ și 1 kreuzer 1816; mai rară este moneda de 7 kreuzer 1802³⁴. O piesă extrem de rară este, în schimb, moneda de 1/2 kreuzer 1800³⁵. Nu se cunoaște tirajul acestor emisiuni monetare, însă această piesă este prezentă în număr mic în colecții publice și particulare. Descoperiri de monede de la Francisc al II-lea emise de monetăria de la Alba Iulia s-au înregistrat în tezaurul de la Râciu (jud. Mureș), descoperit în anul 1979³⁶, tezaurul de la Bărboși (jud. Mureș), descoperit în anul 1980³⁷, în tezaur descoperite în București³⁸ și în tezaurul de la Leșile (jud. Dolj), descoperit în anul 2006: 20 kreuzer 1804³⁹, 20

²⁸ Iliescu 1970, p. 42.

²⁹ Dudău 2007, p. 218; Dudău 2012, p. 192.

³⁰ Dudău 2007, p. 225, nr. 84-86.

³¹ Velter 1994, p. 76-78.

³² Monedele de 6 kreuzer au fost retrase din circulație în anul 1801 (Wollmann 2012, p. 135).

³³ Pe baza Patentei imperiale din 4 ianuarie 1812 au fost introduse în circulație noi monede de cupru, cu valoarea nominală de 3, 1 și 1/2 kreuzer (*ibidem*, p. 136), fiind înlocuite cele emise începând din anul 1800. Piesa de 1 kreuzer 1812 din „colecția Mauksch” se înscrie în seria noilor emisiuni.

³⁴ Valoarea monedelor de 17 și 7 kreuzer a fost redusă la 15 și 6 kreuzer, printr-un ordin imperial din data de 17 septembrie 1807 (Wollmann 2012, p. 136, care citează pe Adam 1900, p. 5, 8).

³⁵ Herinek 1970, p. 223, nr. 1095.

³⁶ Chririță *et alii* 1980, p. 157, nr. 1.

³⁷ *Ibidem*, p. 149-150, nr. 266-310.

³⁸ Mănuclu-Adameșteanu *et alii* 2005, p. 252, nr. 22; p. 262, nr. 45; p. 292, nr. 152; p. 324, nr. 247; p. 327, nr. 258; p. 329, nr. 265; p. 344-345, nr. 339; p. 350, nr. 360; p. 402, nr. 543; p. 422, nr. 614; p. 433, nr. 651; p. 436, nr. 661, p. 550, nr. 1010.

³⁹ Dumitrescu 2012, p. 177, nr. 85.

kreuzer 1814⁴⁰, 1 kreuzer 1816⁴¹, 20 kreuzer 1825⁴², 20 kreuzer 1830⁴³. Alte monede emise de Francisc al II-lea s-au descoperit la Sibiu în anul 1972⁴⁴ - 99 de piese cu valoarea nominală de 20 kreuzer, iar altele au fost descoperite cu ocazia unor săpături arheologice efectuate tot la Sibiu, de unde provin patru piese cu valoarea nominală de 1 kreuzer 1800⁴⁵. O piesă de 3 kreuzer 1800 a fost descoperită la Pleșești, jud. Suceava⁴⁶. De asemenea, monede bătute la Alba Iulia, ale aceluiași emitent, întâlnim în colecția „Anton Triest”, păstrată la Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia: 1 kreuzer 1800⁴⁷, 6 kreuzer 1800⁴⁸, 7 kreuzer 1802⁴⁹, 1 kreuzer 1812⁵⁰ și în colecția „Prof. Alexandru Borza”, păstrată în același muzeu, în care se află o piesă de 1/2 kreuzer 1800⁵¹.

Din timpul lui Francisc I, ca împărat al Austriei, colecția „Dr. Friedrich Mauksch” deține câteva emisiuni monetare foarte rare, dar și altele, între care menționăm piesa de 1 ducat 1823 (nr. 25 în catalog), 1 taler 1822 și 1824 (nr. 26-27 în catalog). Din descoperiri monetare se cunosc două piese de 1 ducat 1823 aflate într-un tezaur descoperit la Galați, de unde mai provin alte piese emise de Francisc I la monetăria de la Alba Iulia: câte 1 ducat din 1815, 1819, 1821, 1824, 1826 și 1827⁵². Într-un important tezaur descoperit la Sibiu în anul 1972 se aflau 1023 de piese de 20 kreuzer bătute de Francisc I în monetăria de la Alba Iulia⁵³. Alte piese de 20 kreuzer au fost descoperite într-un tezaur de la Somușca (jud. Bacău)⁵⁴. O piesă de 1 ducat 1827 se află în colecția Muzeului Județean Buzău⁵⁵. De asemenea, o piesă de 1 taler 1824 face parte dintr-un tezaur descoperit la Veseuș (jud. Alba)⁵⁶. Din seria monedelor întâlnite destul de frecvent în colecții fac parte piesele de 20 kreuzer emise în anii 1827, 1828 și 1835 (nr. 28-30 în catalog)⁵⁷.

⁴⁰ *Ibidem*, nr. 86.

⁴¹ *Ibidem*, p. 188, nr. 87-90.

⁴² *Ibidem*, nr. 91.

⁴³ *Ibidem*, nr. 92.

⁴⁴ Dudău 2012, p. 194.

⁴⁵ Dudău 2007, p. 226, nr. 95-98.

⁴⁶ Pârvan 1996, p. 161, nr. 6.

⁴⁷ Mureșan 1995, p. 285, nr. 197-200.

⁴⁸ *Ibidem*, nr. 202.

⁴⁹ *Ibidem*, nr. 203-205.

⁵⁰ *Ibidem*, p. 286, nr. 212-214.

⁵¹ Mureșan 2004, p. 230, nr. 56.

⁵² Isăcescu 1970, p. 186.

⁵³ Dudău 2012, p. 194.

⁵⁴ Butnariu, Vilcu 2013, p. 28-29, nr. 15-27.

⁵⁵ Vilcu, Dicu 2001, p. 57, nr. 4.

⁵⁶ Oargă 2008, p. 505.

⁵⁷ A se vedea Dudău 2012, p. 194.

Ferdinand I este reprezentat prin șapte piese (nr. 31-37 în catalog). În general, monedele de 20 kreuzer bătute la Alba Iulia sunt mai rare decât piesele similare emise de alte monetării, însă nici pentru acestea nu se cunoaște tirajul. Din descoperiri monetare înregistrate la Râciu (jud. Mureș)⁵⁸, București⁵⁹, Leile (jud. Dolj⁶⁰), Somușca (jud. Bacău)⁶¹, sunt cunoscute relativ puține piese. Pe lângă descoperiri, se mai cunosc o monedă, 3 kreuzer 1846, emisă de Ferdinand I la Alba Iulia din colecția „Anton Triest”⁶² și 1 ducat 1838 din colecția Muzeului Județean Buzău⁶³.

Din emisiunile monetare ale lui Franz Josef I (nr. 38-43 în catalog) remarcăm doar piesa de 5/10 kreuzer, care este mai rar întâlnită, celelalte exemplare fiind foarte cunoscute și apar în majoritatea colecțiilor. Însă, din descoperiri arheologice sunt cunoscute relativ puține piese. Amintim două piese de 20 kreuzer 1855 și 1856 descoperite la Râciu (jud. Mureș)⁶⁴; 1 kreuzer 1851, găsit întâmplător în pământul aruncat în timpul săpăturilor arheologice desfășurate în anul 1986 la Curtea Domnească din Târgoviște⁶⁵. O altă piesă de 1 kreuzer 1858 a fost descoperită cu ocazia cercetărilor arheologice efectuate la Sibiu în anul 2006⁶⁶. Tot de la Sibiu provin două piese de 1 kreuzer 1851⁶⁷ și 1 kreuzer 1863⁶⁸ descoperite cu ocazia cercetărilor arheologice de la Biserica Azilului și, respectiv, Piața Mică; de la Moșna (jud. Sibiu), provine o piesă de 1 kreuzer 1861⁶⁹. Relativ recent, în anul 2011, a fost descoperit un tezaur monetar la Desa, în județul Dolj, format din 75 de monede de aur, din care șapte exemplare au fost emise de monetăria de la Alba Iulia în timpul lui Franz Josef I, fiind piese de 1 ducat din anii 1854⁷⁰, 1862⁷¹, 1865⁷² și 1867⁷³. Sunt cunoscute emisiuni din timpul lui Francisc Iosif I (ca împărat al Austriei) de 1 ducat din anii 1853⁷⁴, 1854⁷⁵

⁵⁸ Chirilă *et alii* 1980, p. 157, nr. 2-3.

⁵⁹ Mănuclu-Adameșteanu *et alii* 2005, p. 332, nr. 274.

⁶⁰ Dumitrescu 2012, p. 188, nr. 93.

⁶¹ Butnariu, Vilcu 2013, p. 29, nr. 28-32.

⁶² Mureșan 1995, p. 286, nr. 228.

⁶³ Vilcu, Dicu 2001, p. 57-58, nr. 6.

⁶⁴ Chirilă *et alii* 1980, p. 157, nr. 4-5.

⁶⁵ Pârvan, Cantacuzino 2002, p. 312.

⁶⁶ Dudău *et alii* 2007, p. 209, nr. 26.

⁶⁷ Dudău 2007, p. 226, nr. 99.

⁶⁸ *Ibidem*, nr. 100. Moneda de 1 kreuzer emisă de monetăria de la Alba Iulia în anul 1863 este cea mai rară din seria pieselor de 1 kreuzer emise între 1858 și 1881 în toate monetăriile imperiului (Krause, Mishler 2001, p. 108, KM# 2186).

⁶⁹ Dejan 2011, p. 184, nr. 68.

⁷⁰ Dumitrescu 2013, p. 41, nr. 26-27.

⁷¹ *Ibidem*, nr. 28-29.

⁷² *Ibidem*, nr. 30.

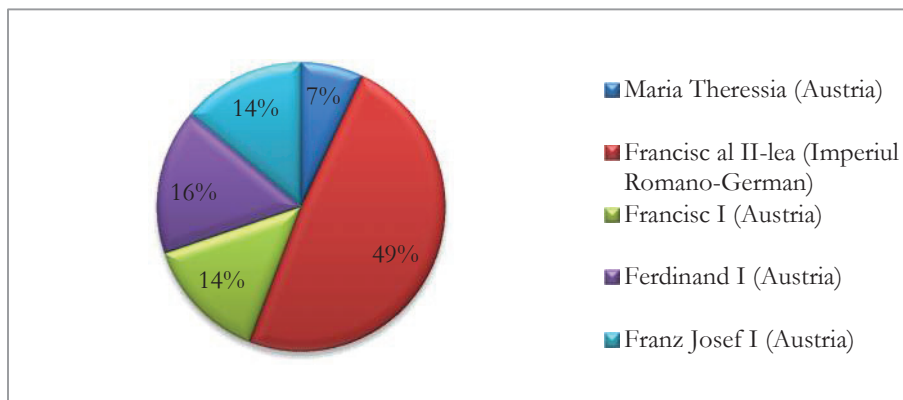
⁷³ *Ibidem*, p. 41-42, nr. 31-32.

⁷⁴ Vilcu, Dicu 2001, p. 58, nr. 14.

și 1857⁷⁶, care fac parte din colecția Muzeului Județean Buzău. Menționăm aici și o monedă de 1 florin 1868 emisă la Alba Iulia care se află în colecția „Anton Triest”⁷⁷. De asemenea, considerăm necesar să menționăm și o ștanță a monedei de 10 krajczar 1868 cu sigla **Gy.F** (Gyulafehérvár) care se află în colecția Muzeului Național Brukenthal⁷⁸, fiind singura cunoscută până în prezent.

Printr-un ordin dat la 7 aprilie 1851 au fost emise noi variante ale pieselor de 3, 2, 1 și 1/2 kreuzer, în toate provinciile ereditare, cu excepția Lombardiei și Veneției⁷⁹, iar prin Patenta imperială din data de 27 aprilie 1858 s-a stabilit ca sistemul monetar austriac să fie singurul folosit în tot Imperiul Habsburgic, începând de la 1 noiembrie 1858. Cu această ocazie s-au retras din circulație monedele de 1/2 gulden (florin) și cele de 17, 15 și 7 kreuzer⁸⁰. În cele din urmă, s-a dovedit că aceste măsuri ale administrației austriece au fost benefice pentru sistemul monetar și circulația monetară din imperiu.

Datorită faptului că monedele emise de monetăria de la Alba Iulia, în general, sunt piese rare sau puțin cunoscute din publicații de specialitate, punerea în circuitul științific a monedelor din colecția „Dr. Friedrich Mauksch” este foarte utilă și vine în completarea datelor cunoscute despre emisiunile monetăriei albauliene din secolele XVIII-XIX.



Graficul 1. Repartiția monedelor emise de monetăria de la Alba Iulia, din colecția „Dr. Friedrich Mauksch”, pe emitenți⁸¹

⁷⁵ *Ibidem*, nr. 15.

⁷⁶ *Ibidem*, nr. 16.

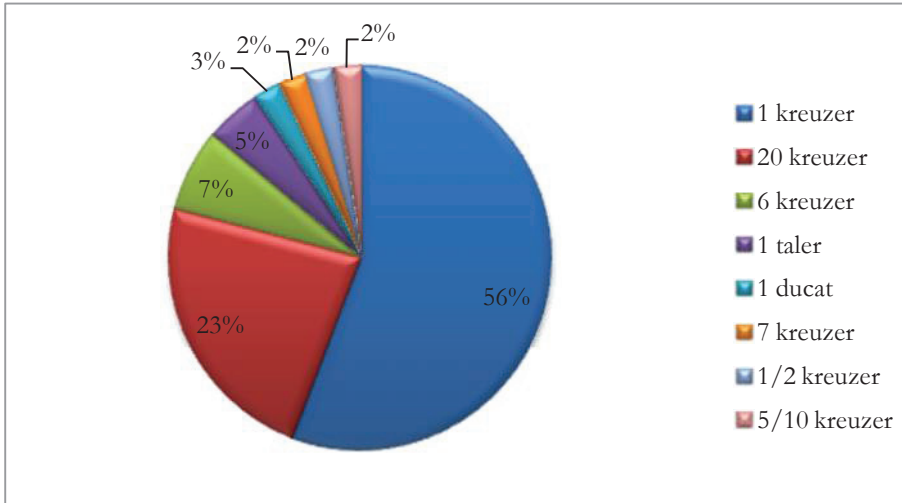
⁷⁷ Mureșan 1995, p. 286, nr. 230.

⁷⁸ Ivănuș 2009, p. 193 și p. 196, fig. 3-4.

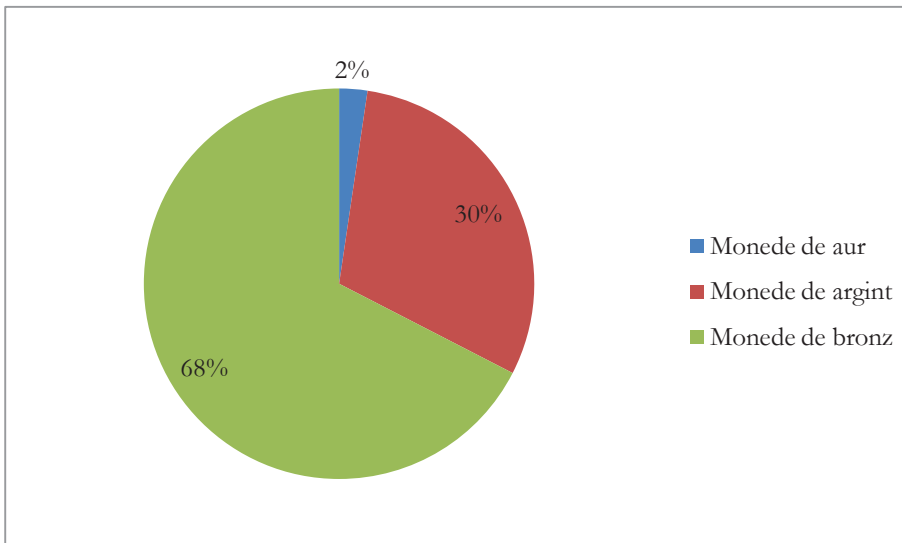
⁷⁹ Wollmann 2012, p. 140.

⁸⁰ *Ibidem*, p. 141.

⁸¹ Graficele sunt realizate pe baza monedelor din lotul celor 800 de piese care vor fi donate Muzeului Național Brukenthal.



Graficul 2. Repartiția monedelor emise de monetăria de la Alba Iulia, din colecția „Dr. Friedrich Mauksch”, pe valori nominale



Graficul 3. Repartiția monedelor pe categorii de metale

**Coins Issued by the Alba Iulia Mint in 1764 -1859 in the
Dr. Friedrich Mauksch Collection (Sebeș)**

(Abstract)

In this article, the author presents 42 gold, silver and bronze coins issued by the Alba Iulia Mint between 1764 and 1859 and kept in the Dr. Friedrich Mauksch collection. The coins were struck for Maria Theresia (Austria), Francisc II (Roman-German Empire), Francisc I (Austria), Ferdinand I (Austria) and Franz Josef I (Austria), the following being quite rare: 1 ducat from 1823, 1 thaler from 1822, 1 thaler from 1824, 1/2 kreuzer from 1800 and 5/10 kreuzer from 1858.

The importance of publishing these coins resides in the fact that they increase the information about the coins the Alba Iulia Mint issued in 18th and 19th centuries, a period of intense activity documented by few monetary finds, however.

Explanations of Figures

- Plate I.** Coins issued by Francisc I: 1 ducat from 1823 (no. 24) (1); 1 thaler from 1822 (no. 25) (2); 1 thaler from 1824 (no. 26) (3).
- Plate II.** Coins issued by Francisc I: 20 kreuzer from 1827 (no. 27) (1); 20 kreuzer from 1828 (no. 28) (2); 20 kreuzer from 1835 (no. 29) (3).
- Plate III.** Coins issued by Ferdinand I: 20 kreuzer from 1838 (no. 30) (1); 20 kreuzer from 1839 (no. 31) (2); 20 kreuzer from 1841 (no. 32) (3).
- Plate IV.** Coins issued by Ferdinand I: 20 kreuzer from 1841 (no. 33) (1); 20 kreuzer from 1843 (no. 34) (2); 20 kreuzer from 1846 (no. 35) (3).
- Plate V.** Coins issued by Ferdinand I and Francisc II: 20 kreuzer from 1847 (no. 36) (1); 7 kreuzer from 1802 (no. 3) (2); 6 kreuzer from 1800 (no. 4) (3).
- Plate VI.** Coins issued by Francisc II: 6 kreuzer from 1800 (no. 5) (1); 1 kreuzer from 1800 (no. 7) (2); 1 kreuzer from 1800 (no. 8) (3).
- Plate VII.** Coins issued by Francisc II: 1 kreuzer from 1800 (no. 9) (1); 1 kreuzer from 1816 (no. 19)(2); 1 kreuzer from 1816 (no. 20) (3).
- Plate VIII.** Coins issued by Francisc II and Franz Josef I: 1 kreuzer from 1851 (no. 37) (1); 1/2 kreuzer from 1800 (no. 17) (2); 5/10 kreuzer from 1858 (no. 41) (3).

Abrevieri bibliografice

- Acker 1970 - Michael Acker, *Despre trecutul farmaciștilor din Sebeș și despre farmaciștii sebeșeni din trecut*, în *Apulum*, VIII, 1970, p. 271-281.
- Adam 1900 - Josef Adam, *Die Münzen Franz I. v. Österreich*, Wien, 1900.
- Butnariu, Vilcu 2013 - Viorel M. Butnariu, Aurel Vilcu, *Tezaur de din Moldova. Secolele XIV-XIX*, vol. I, Iași, 2013.
- Chirilă et alii 1980 - Eugen Chirilă, Nicolae Gudea, Valeriu Lazăr, Andrei Zrinyi, *Münzhorte und Münzfunde aus dem Kreismuseum Mureș*, Târgu Mureș, 1980.
- Craig 1966 - William D. Craig, *Coins of the World, 1750-1850*, Racine, Wisconsin, 1966.
- Declarație 2003* - *Declarație de acceptare donație*, din data de 28 noiembrie 2003.

Florin Ciulavu

- Dejan 2011 - Monica Dejan, *Monede descoperite cu ocazia săpăturilor arheologice la Moșna, județul Sibiu*, în *JCN*, s.n., II (XIV), 2011, p. 175-186.
- Dudău 2007 - Oltea Dudău, *Descoperiri monetare pe teritoriul orașului Sibiu*, în Claudiu Munteanu (coord.), *Monedă și comerț în sud-estul Europei*, I, 2007, p. 215-231.
- Dudău et alii 2007 - Oltea Dudău, Sabin Adrian Luca, Adrian Georgescu, Mircea Dan Lazăr, Claudiu Munteanu, *Monedele descoperite în urma cercetărilor arheologice efectuate în Piața Mică din Sibiu în anul 2006*, în Claudiu Munteanu (coord.), *Monedă și comerț în sud-estul Europei*, I, 2007, p. 207-213.
- Dudău 2008 - Oltea Dudău, *Colecția numismatică Dr. Mauksch - prezentare generală* -, în *Brukenthal*, III/1, 2008, p. 181-189.
- Dudău, Sonoc 2008 - Oltea Dudău, Alexandru Sonoc, *Tezaurul monetar medieval descoperit la Vurpăr (Borberek), județul Alba*, în Claudiu Munteanu (coord.), *Monedă și comerț în Sud-Estul Europei*, II, 2008, p. 133-147.
- Dudău 2012 - Oltea Dudău, *Contribuții privind activitatea Comitetului Națiunii Române la Sibiu (octombrie 1848-11 martie 1849). Tezaurul monetar descoperit la Sibiu, Strada General Magheru, 29*, în Claudiu Munteanu (coord.), *Monedă și comerț în sud-estul Europei*, IV, 2012, p. 187-195.
- Dumitrescu 2012 - Radu Gabriel Dumitrescu, *Un tezaur monetar de la 1848 descoperite la Leșile, județul Dolj*, în Claudiu Munteanu (coord.), *Monedă și comerț în sud-estul Europei*, IV, 2012, p. 171-184.
- Dumitrescu 2013 - Radu Gabriel Dumitrescu, *Tezaurul monetar de aur de la Desa, județul Dolj (secolul al XIX-lea)*, în Claudiu Munteanu (coord.), *Monedă și comerț în sud-estul Europei*, V, 2013, p. 35-50.
- Herinek 1970 - Ludwig Herinek, *Österreichische Münzprägungen von 1740-1969*, Wien, 1970.
- Huszár 1979 - Lajos Huszár, *Münzkatalog Ungarn von 1000 bis heute*, München, 1979.
- Iliescu 1970 - Octavian Iliescu, *Moneda în România 491-1864*, București, 1970.
- Isăcescu 1970 - Elena Isăcescu, *Contribuții la studiul circulației monetare în orașul Galați în secolul al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea (Tezaurul din str. Republicii)*, în *Danubius*, IV, 1970, p. 185-195.
- Ivănuș 2009 - Nicușor Dan Ivănuș, *Ștanțe monetare din colecția Muzeului Național Brukenthal*, în Claudiu Munteanu (coord.), *Monedă și comerț în sud-estul Europei*, III, 2009, p. 193-196.
- Krause, Mishler 1993 - Chester L. Krause, Clifford Mishler, *Standard Catalog of World Coins. Eighteenth Century 1701-1800*, Iola, 1993.
- Krause, Mishler 2001 - Chester L. Krause, Clifford Mishler, *Standard Catalog of World Coins 1801-1900*, third edition, Iola, 2001.
- Krause, Mishler 2003 - Chester L. Krause, Clifford Mishler, *Standard Catalog of World Coins. Eighteenth Century 1701-1800*, third edition, Iola, 2003.
- Mănucu-Adameșteanu et alii 2005 - Gheorghe Mănucu-Adameșteanu, Katiușa Pârvan, Ana-Maria Velter, Aurel Vilcu, *Monede medievale și moderne descoperite la București și în împrejurimi (secolele XIV-XIX)/Monnaies médiévales et modernes découvertes à Bucarest et ses environs (XIV-XIX siècles)*, București, 2005.

Monede emise de monetăria de la Alba Iulia în perioada 1764-1859

- MBR 1977 - Octavian Luchian, George Buzdugan, Constantin C. Oprescu, *Monede și bancnote românești*, București, 1977.
- Mureșan 1989 - Angela Mureșan, *Monede de aur medievale și moderne din colecția numismatică a Muzeului Unirii Alba Iulia*, în *Apulum*, XXVI, 1989, p. 379-381.
- Mureșan 1995 - Angela Mureșan, *Colecția „Anton Triest”. Monedele medievale și moderne, aflate în patrimoniul Muzeului Național al Unirii Alba Iulia*, în *Apulum*, XXXII, 1995, p. 279-294.
- Mureșan 2004 - Angela Mureșan, *Colecția de monede medievale „Prof. Alexandru Borza”*, în *PA*, IV, 2004, p. 228-234.
- Oargă 2008 - Ovidiu Oargă, *Tezaurul de taleri de la Veseș, com. Jidvei, jud. Alba (secolele XVIII-XIX)*, în *Apulum*, XLV, 2008, p. 503-508.
- Oberländer-Târnoveanu 2001 - Ernest Oberländer-Târnoveanu, *Aurul monetizat în spațiul românesc. Două milenii și jumătate de istorie*, în Ernest Oberländer-Târnoveanu (coord.), *Monede de aur din colecții românești. I. Colecții din Muntenia*, București, 2001, p. 7-52.
- Pârvan 1996 - Katiușa Pârvan, *Monede medievale și moderne descoperite în localitatea Pleșești, județul Suceava*, în *CN*, VII, 1996, p. 161-168.
- Pârvan, Cantacuzino 2002 - Katiușa Pârvan, Gheorghe Cantacuzino, *Descoperiri monetare la curtea domnească din Târgoviște*, în *CN*, VIII, 2002, p. 309-322.
- Sonoc, Dudău 2008 - Alexandru Sonoc, Oltea Dudău, *Un presupus tezaur de „denarii parvi” de la Sigismund de Luxemburg din colecția Dr. Mauksch și câteva considerații cu privire la campania din Transilvania a sultanului Murad II (1438) și la reflectarea ei în izvoarele scrise*, în Claudiu Munteanu (coord.), *Monedă și comerț în sud-estul Europei*, II, 2008, p. 149-185.
- Streitfeld, Berciu 1974 - Theobald Streitfeld, Ion Berciu, *Medical și colecționarul Dr. Friedrich Mauksch (16.VII.1864-22.II.1932)*, în *Apulum*, XII, 1974, p. 673-679.
- Velter 1994 - Ana-Maria Velter, *Catalogul monedelor principatului Transilvaniei. Colecția Ing. Constantin Orghidan*, București, 1994.
- Vîlcu, Dicu 2001 - Aurel Vîlcu, Ana Dicu, *Monedele de aur din colecția Muzeului Județean Buzău*, în Ernest Oberländer-Târnoveanu (coord.), *Monede de aur din colecții românești. I. Colecții din Muntenia*, București, 2001, p. 55-70.
- Wollmann 2012 - Volker Wollmann, *Din activitatea monetăriei de la Alba Iulia, de la începutul veacului al XVIII-lea până în anul 1871*, în *Apulum*, XLIX, series Historia & Patrimonium, 2012, p. 17-146.

Cuvinte-cheie: monetăria Alba Iulia, colecția Mauksch, monede, ducat, taler, kreuzer.

Keywords: Alba Iulia Mint, Mauksch collection, coins, ducat, thaler, kreuzer.



Pl. I. Monede emise de Francisc I: 1 ducat 1823 (nr. 24) (1); 1 taler 1822 (nr. 25) (2); 1 taler 1824 (nr. 26) (3)



Pl. II. Monede emise de Francisc I: 20 kreuzer 1827 (nr. 24) (1); 20 kreuzer 1828 (nr. 28) (2); 20 kreuzer 1835 (nr. 29) (3)



PI. III. Monede emise de Ferdinand I: 20 kreuzer 1838 (nr. 30) (1); 20 kreuzer 1839 (nr. 31) (2); 20 kreuzer 1841 (nr. 32) (3)



Pl. IV. Monede emise de Ferdinand I: 20 kreuzer 1841 (nr. 33) (1); 20 kreuzer 1843 (nr. 34) (2); 20 kreuzer 1846 (nr. 35) (3)



Pl. V. Monede emise de Ferdinand I și Francisc al II-lea: 20 kreuzer 1847 (nr. 36) (1); 7 kreuzer 1802 (nr. 3) (2); 6 kreuzer 1800 (nr. nr. 4) (3)



Pl. VI. Monede emise de Francisc al II-lea: 6 kreuzer 1800 (nr. 5) (1); 1 kreuzer 1800 (nr. 7) (2); 1 kreuzer 1800 (nr. 8) (3)



Pl. VII. Monede emise de Francisc al II-lea: 1 kreuzer 1800 (nr. 9) (1); 1 kreuzer 1816 (nr. 19) (2); 1 kreuzer 1816 (nr. 20) (3)



Pl. VIII. Monede emise de Francisc al II-lea și Franz Josef I: 1 kreuzer 1851 (nr. 37) (1); 2. 1/2 kreuzer 1800 (nr. 17) (2); 5/10 kreuzer 1858 (nr. 41) (3)

LISTA ABREVIERILOR

| | |
|------------------------|--|
| AAC | - Acta Archaeologica Carpathica. Cracovia. |
| ABR | - Arbeitsberichte zur Bodendenkmalpflege in Brandenburg. Calau. |
| Acta | - Acta (Siculica). Muzeul Național Secuiesc. Sfântu Gheorghe. |
| ActaAA | - Acta Academiae Agriensis. Sectio Historiae. Eszterházy Károly Főiskola. Eger. |
| ActaArch | - Acta Archaeologica. Copenhagen. |
| ActaArchHung | - Acta Archaeologica. Academiae Scientiarum Hungaricae. Budapest. |
| ActaH | - Acta Hargitensia. Hargita Megye Múzeumainak Évkönyve. Miercurea Ciuc. |
| ActaMN | - Acta Musei Napocensis. Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei. Cluj-Napoca. |
| ActaMP | - Acta Musei Porolissensis. Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău. Zalău. |
| AÉ | - Archaeologiai Értesítő a Magyar régészeti, művész-történeti és éremtani társulat tudományos folyóirata. Budapest. |
| AIIA | - Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj. Cluj-Napoca (din 1990 Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu” Cluj-Napoca). |
| AIIAI/AIIX | - Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” Iași. (din 1990 Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol” Iași). |
| AIIGB | - Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca. Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca. Cluj-Napoca. |
| AIIN | - Anuarul Institutului de Istorie Națională. Cluj-Sibiu. |
| AISC | - Anuarul Institutului de Studii Clasice. Cluj (Sibiu). |
| AJA | - American Journal of Archaeology. New York. |
| AK | - Archäologisches Korrespondenzblatt. Main. |
| Altertum | - Das Altertum. Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Berlin. |
| Aluta | - Aluta (Studii și comunicări - Tanulmányok és Közlemények). Sfântu Gheorghe. |
| AM | - Arheologia Moldovei. Institutul de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”. Iași. |
| AnB | - Analele Banatului (serie nouă). Muzeul Banatului. Timișoara. |
| Angustia | - Angustia. Muzeul Carpaților Răsăriteni. Sfântu Gheorghe. |
| AnUBI | - Analele Universității din București - Istorie. Universitatea din București. București. |
| AnUCIPI | - Analele Universității „C. I. Parhon”, seria Științe Sociale. Istorie. Universitatea din București. București (din 1964 Analele Universității din București - Istorie). |
| Aquileia Nostra | - Aquileia Nostra. Bollettino dell'Associazione Nazionale per Aquileia. Milan & Aquileia. |
| ARCHEA | - Archéologie du cimetière chrétien. Actes du 2 colloque ARCHEA, Orléans 29 Septembre-1 ^{er} Octobre 1994. |

| | |
|-------------------------------|---|
| | Supplément à la Revue Archéologique du Centre de la France 11. Tours: FÉRACF. |
| Antiquity | - Antiquity. A Quarterly Review of World Archaeology. York. |
| AO | - Arhivele Olteniei. Craiova; serie nouă (Institutul de Cercetări Socio-Umane. Craiova). |
| APA | - Acta Praehistorica et Archaeologica. Berlin. |
| Apulum | - Apulum. Acta Musei Apulensis. Buletinul Muzeului Regional Alba Iulia/Anuarul Muzeului Național al Unirii. Alba Iulia. |
| ArchAustr | - Archaeologia Austriaca. Viena. |
| Archeologické rozhledy | - Archeologické rozhledy. Praga. |
| ArchHung | - Archaeologica Hungaria. Budapest. |
| ArchKözl | - Archaeologiai Közlemények. Pesten (1859-1899). |
| Argo | - Argo. |
| ArhBas | - Arhivele Basarabiei. Chișinău (1929-1938). |
| ArhSom | - Arhiva Someșană. Arhiva Someșană. Revistă istorico-culturală. Năsăud (1924-1940). |
| Astra Salvensis | - Astra Salvensis. Cercul Salva al ASTRA. Salva. |
| AT | - Ars Transilvaniae. Institutul de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca. Cluj-Napoca. |
| AUA | - Annales Universitatis Apulensis. Series Historica. Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. Alba Iulia. |
| AV | - Arheološki vestnik. Ljubljana. |
| AVSL | - Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde. Sibiu. |
| BAHC | - Bibliotheca Archaeologica et Historica Corvinensis. Hunedoara. |
| Banatica | - Banatica. Muzeul de Istorie al Județului Caraș-Severin. Reșița. |
| BA | - Biblioteca de arheologie. Muzeul Național de Istorie a României. București. |
| BAR | - British Archaeological Reports (International Series). Oxford. |
| BB | - Bibliotheca Brukenthal. Muzeul Național Brukenthal. Sibiu. |
| BCȘS | - Buletinul Cercurilor Științifice Studențești. Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. Alba Iulia. |
| BerRGK | - Berichte der Römisch-Germanischen Kommission. Roman-Germanic Commission. Frankfurt am Main. |
| BHAUT | - Bibliotheca Historica et Archaeologica Universitatis Timisiensis. Timișoara. |
| BHAB | - Bibliotheca Historica et Archaeologica Banatica. Muzeul Banatului Timișoara. Timișoara. |
| BIAUL | - Bulletin of the Institute of Archaeology. University of London. |
| Biserica și Școala | - Biserica și Școala - Foaie Bisericească-scolastică, literară și economică. Arad (1877-1948). |
| BM | - Bibliotheca Marmatia. Baia Mare. |
| BMA | - Bibliotheca Musei Apulensis. Muzeul Național al Unirii. Alba Iulia. |
| BMS | - Bibliotheca Musei Sabesiensis. Muzeul Municipal „Ioan Raica”. Sebeș. |
| Brukenthal | - Brukenthal. Acta Musei. Muzeul Național Brukenthal. Sibiu. |

Lista abrevierilor

| | |
|--------------------------------|---|
| BS | - Bibliotheca Septemcastrensis. Sibiu. |
| BTh | - Bibliotheca Thracologica. Institutul Român de Tracologie. București. |
| BUFM | - Beiträge zur Ur- und Frühgeschichte Mitteleuropas. |
| Bună Vestire | - Bună Vestire. Organ de zidire creștină. Roma. |
| BV | - Bayerische Vorgeschichtsblätter. Kommission für bayerische Landesgeschichte. |
| CAANT | - Cercetări arheologice în aria nord-tracă. Institutul Român de Tracologie. București. |
| CAn | - Current Anthropology. Chicago. |
| Carpica | - Carpica. Complexul Muzeal „Iulian Antonescu”. Bacău. |
| CCA | - Cronica cercetărilor arheologice. București. |
| CCDJ/CCBD | - Cultură și civilizație la Dunărea de Jos/Culture et civilisation au Bas Danube. Muzeul Dunării de Jos. Călărași. |
| CCRPM | - Cercetări de conservare și restaurare a patrimoniului muzeal. București. |
| Cele Trei Crișuri | - Cele Trei Crișuri. Fundația Cele Trei Crișuri. Oradea (1920-1944). |
| Chronica Valachica | - Chronica Valachica. Vezi Scripta Valachica. |
| Chronos | - Chronos. Revistă de istorie. Despărțământul ASTRA „Mihail Kogălniceanu” Iași. Iași. |
| Civilisations | - Civilisations. Revue international d'anthropologie et de sciences humaines. Institut de Sociologie de l'Université libre de Bruxelles. Bruxelles. |
| CLL | - Cercetări de limbă și literatură. Oradea. |
| CN | - Cercetări numismatice. Muzeul Național de Istorie a României. București. |
| CommArchHung | - Communicationes Archaeologicae Hungariae, Magyar Némzeti Múzeum. Budapest. |
| Corviniana | - Corviniana. Acta Musei Corvinensis. Hunedoara. |
| Crisia | - Crisia. Culegere de materiale și studii. Muzeul Țării Crișurilor. Oradea. |
| CSSZMÉ | - Csíki Székely Múzeum Évkönyve. Muzeul Secuiesc al Ciucului. Miercurea Ciuc. |
| Cultura creștină | - Cultura creștină. Publicație apărută sub egida Mitropoliei Române Unite cu Roma Greco-Catolică și a Facultății de Teologie Greco-Catolică din Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Departamentul Blaj. Blaj. |
| Cultura poporului Dacia | - Cultura poporului. Cluj, București (1921-1930). |
| | - Dacia. Recherches et découvertes archéologiques en Roumanie. București, I, (1924) - XII (1948). Nouvelle série: Revue d'archéologie et d'histoire ancienne. Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”. București. |
| Danubius | - Danubius. Muzeul de Istorie Galați. Galați. |
| DavarLogos | - Davar Logos. Revista biblico-teologică de la Facultad de Teología de la Universidad Adventista del Plata. |
| DocMis | - Documenta Missionaria. Documenta Missionaria Hungariam et regionem sub ditone turcica existentem spectantia. Szegedi Hittudományi Főiskola. Szeged. |

| | |
|-------------------------------|---|
| DolgCluj | - Dolgozatok az Erdély Nemzeti Múzeum Érem - és Régiségtarából. Kolosvár (Cluj). |
| DolgSzeged | - Dolgozatok. A. M. Kir. Ferencz József Tudományegyetem Archaeologiai Intézetéből. Szeged. |
| Drobeta | - Drobeta. Muzeul Regiunii Porților de Fier. Drobeta Turnu-Severin. |
| EcHR | - The Economic History Review. Economic History Society (UK). |
| EHR | - The English Historical Review. University of Oxford. Oxford (UK). |
| EJA | - European Journal of Archaeology. |
| EphNap | - Ephemeris Napocensis. Institutul de Arheologie și Istoria Artei. Cluj-Napoca. |
| Eurasia Antiqua | - Eurasia Antiqua. Zeitschrift für Archäologie Eurasiens. Mainz am Rhein. |
| Familia Română | - Familia Română. Baia Mare. |
| FI | - File de istorie. Muzeul de Istorie Bistrița. Bistrița. |
| Flacăra sacră | - Flacăra sacră. Organ pentru propagarea creațiunii umane în România. București (1934-1942). |
| FoliaArch | - Folia Archaeologica. Magyar Történeti Múzeum. Budapest. |
| Germania | - Germania. Anzeiger der Römisch-Germanischen Kommission. Frankfurt am Main. |
| Glasul monahilor | - Glasul monahilor. București (1924-1946). |
| Hermannstädter Zeitung | - Hermannstädter Zeitung. Sibiu. |
| Hesperia | - Hesperia. American School of Classical Studies at Athens. Cambridge. |
| HistTeacher | - The History Teacher. Society for History Education; University of Notre Dame. History Teachers' Association. USA. |
| HJ | - The Historical Journal. Cambridge University. Cambridge (UK). |
| HU | - Historia Urbana. Institutul de Cercetări Socio-Umane. Sibiu. |
| IPSR | - International Political Science Review. Columbia University, USA & Australian National University. |
| IS | - International Security. Belfer Center for Science and International Affairs. Harvard University. Cambridge (Massachusetts). |
| InvArchRoumanie | - Inventaria Archaeologica Roumanie. București. |
| InvArchRumänien | - Inventaria Archeologica Rumänien. București. |
| IPH | - Inventarta Praehistorica Hungariae. Budapest. |
| Istros | - Istros. Muzeul Brăilei. Brăila. |
| JAA | - Journal of Anthropological Archaeology. |
| Jahresbericht | - Jahresbericht des Instituts für Vorgeschichte der Universität Frankfurt am Main. Frankfurt am Main. |
| JAMÉ | - A Nyiregyházi Jónás András Múzeum Évkönyve. Nyíregyháza. |
| JAR | - Journal of Archaeological Research. New York. |
| JAS | - Journal of Archaeological Science. Academic Press. United States. |
| J. Biogeogr. | - Journal of Biogeography. London. |

Lista abrevierilor

| | |
|----------------------------|--|
| JCH | - Journal of Contemporary History. Sage Publications, Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC. |
| JFA | - Journal of Field Archaeology. Boston University. |
| JMH | - The Journal of Modern History. University of Chicago. Chicago. |
| JOML | - Jahrbuch des Oberösterreichischen Musealvereines für Landeskunde. Linz. |
| JPS | - The Journal of Peasant Studies. Critical Perspectives on Rural Politics and Development. |
| JRGZM | - Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums zu Mainz. Mainz. |
| JRS | - The Journal of Roman Studies. London. |
| JSRI | - Journal of the Study of Religious & Ideologies. Societatea Academică de Cercetare a Religiiilor și Ideologiilor. Cluj-Napoca. |
| JWP | - Journal of World Prehistory. New York. |
| KVSL | - Korrespondenzblatt des Vereines für Siebenbürgische Landeskunde. Hermannstadt [Sibiu]. |
| Laborativ Arkeologi | - Laborativ Arkeologi. Institutionen för arkeologi och antikens kultur. Stockholms universitet. Stockholm. |
| Latomus | - Latomus. Revue d'études latines. Bruxelles. |
| Litua | - Litua. Muzeul Județean „Alexandru Ștefulescu” Gorj. Târgu-Jiu. |
| LȘ | - Lucrări științifice. Institutul de Învățământ Superior Oradea. |
| Magyar városok | - Magyar városok és vármegyék monográfiája. Budapest. |
| MAGW | - Mitteilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien. Wien (1912-1941). |
| Man | - Man. Man. Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland. |
| Marmatia | - Marmatia. Muzeul Județean Maramureș. Baia Mare. |
| MCA | - Materiale și cercetări arheologice. București. |
| Mecklenburgische | - Jahrbücher des Vereins für Mecklenburgische Geschichte und Altertumskunde. |
| MemAntiq | - Memoria Antiquitatis. Complexul Muzeal Județean Neamț. Piatra Neamț. |
| MittAnthrGesWien | - Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien. Hrsg. von der Anthropologischen Gesellschaft in Wien. |
| Mitteilungen | - Mitteilungen aus dem Baron Brukenthalischen Museums. Sibiu. |
| ΜΩΜΟΣ | - ΜΩΜΟΣ. Őskoros Kutatók Összejövetelének konferenciakötete. |
| MonHistBp | - “Est tu scholaris” Ünnepi tanulmányok Kubinyi András 75. születésnapjára. Monumenta Historica Budapestinensia. Budapesti Történeti Múzeum. Budapest. |
| MT | - Magyar Törvénytár, Corpus Juris Hungarici. Budapest [Ungarische Gesetze]. |
| MTCN | - Magyarország tiszti cím- és névtára. Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal. Budapest. |
| NAFD | - Neue Ausgrabungen und Forschungen in Niedersachsen. |
| Nature | - Nature. London. |

- OH VI** - Opuscula Hungarica VI. Magyar Nemzeti Múzeum. Budapest.
- OJA** - Oxford Journal of Archaeology, Blackwell Publishing Inc. United Kingdom.
- Ősrégészeti levelek** - Ősrégészeti levelek. Prehistoric newsletter. Budapest.
- PA** - Patrimonium Apulense. Alba Iulia.
- PamArch** - Památky archeologické. Praga.
- PAS** - Prähistorische Archäologie in Südosteuropa. Berlin.
- PBF** - Prähistorische Bronzefunde. München.
- Peuce** - Peuce. Studii și comunicări de istorie veche, arheologie și numismatică. Tulcea.
- Potaissa** - Potaissa. Studii și comunicări. Turda.
- PPS** - Proceedings of the Prehistoric Society. Cambridge-London.
- Programm Mühlbach** - Programm des evaghelischen Untergymnasium in Mühlbach und der damit verbundenen Lehranstalten. Mühlbach (Sebeș).
- PZ** - Prähistorische Zeitschrift. Deutsche Gesellschaft fuer Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte, Institut für Prähistorische Archäologie. Berlin.
- QR** - Quaternary Research. University of Washington.
- QSR** - Quaternary Science Reviews. The International Multidisciplinary Research and Review Journal.
- RA** - Revista Arhivelor. București.
- Rațiunea** - Rațiunea. Organ al „Asociației științifice de educație pozitivă” București. București (1911-1914).
- RB** - Revista Bistriței. Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud. Bistrița.
- RC** - Revista Catolică. București (1912-1916).
- Realitatea ilustrată** - Realitatea ilustrată. Cluj, București (1927-1946).
- REN** - Revue des études napoléoniennes. Paris, France: Libraries Félix Alcan (1912-1924).
- Renașterea** - Renașterea. Organul oficial al Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului, Geoagiului și Clujului. Cluj.
- Revista din Iași** - Revista din Iași. Iași.
- Revista istorică** - Revista istorică: dări de seamă, documente și notițe. București (1915-1943).
- RHSEE** - Revue historique du sud-est européen. Institut d’Histoire Universelle „N. Iorga”. București (1925-1941).
- RHMC** - Revue d’histoire moderne et contemporaine. Berlin. Paris.
- RI** - Revista de Istorie (din 1990 Revista istorică). București.
- RIR** - Revista istorică română. Institutul de Istorie Națională - Universitatea București. București (1931-1947).
- RM** - Revista muzeelor. București.
- RREI** - Revue Roumaine d’Etudes Internationales. București.
- RRH** - Revue roumaine d’histoire. București.
- RRHA** - Revue Roumaine d’Histoire de l’Art, série Beaux-Arts. Academia Română. București
- Sargetia** - Sargetia. Buletinul Muzeului Județului Hunedoara (Acta Musei Devensis). Deva.
- SAA** - Studia Antiqua et Archaeologica. Institutul de Arheologie Iași. Iași.

Lista abrevierilor

| | |
|----------------------------|--|
| SAI | - Studii și articole de istorie. Societatea de Științe Istorice din România. București. |
| SCIA | - Studii și Cercetări de Istoria Artei. Seria Artă Plastică. București. |
| SCICPR | - Studii și comunicări de istorie a civilizației populare din România. Sibiu. |
| SCIV(A) | - Studii și cercetări de istoria veche. București (din 1974, Studii și cercetări de istorie veche și arheologie). |
| SCIM | - Studii și cercetări de istorie medie. București. |
| SCN | - Studii și cercetări de numismatică. Institutul de Arheologie București. |
| Scripta Valachica | - Scripta Valachica. Studii și materiale de istorie și istorie a culturii. Târgoviște. |
| SDT | - Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt. Sibiu. |
| Societatea de mâine | - Societatea de mâine. Revistă săptămânală pentru probleme sociale și economice. Cluj (1924-1945). |
| SMIM | - Studii și Materiale de Istorie Medie. Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”. București. |
| Social Forces | - Social Forces. Department of Sociology at the University of North Carolina. |
| SSK | - Studien zur Siebenbürgischen Kunstgeschichte, Köln. Wien. |
| Starinar | - Starinar, Treća Serija. Arheološki Institut. Beograd. |
| StComCaransebeș | - Studii și comunicări. Muzeul Județean de Etnografie și Istorie Locală. Caransebeș. |
| StComSibiu | - Studii și comunicări. Arheologie-istorie. Muzeul Brukenthal. Sibiu. |
| StComSM | - Studii și comunicări. Muzeul Județean Satu Mare. Satu Mare. |
| StRI | Studii. Revistă de istorie (din 1974 Revista de istorie și din 1990 Revista istorică) |
| StudArch | - A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Studia Archaeologica. Szeged. |
| Studia | - Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Series Historia. Series Geologia-Geografia. Cluj-Napoca. |
| SUCH | - Studia Universitatis Cibiniensis. Series Historica. Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu. Sibiu. |
| SympThrac | - Symposia Thracologica. Institutul Român de Tracologie. București. |
| SzMMÉ | - A Szolnok Megyei Múzeumok Évkönyve. Szolnok. |
| Terra Sebus | - Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis. Muzeul Municipal „Ioan Raica”. Sebeș. |
| Thraco-Dacica | - Thraco-Dacica. Institutul Român de Tracologie. București. |
| Tibiscum | - Tibiscum. Studii și Comunicări de Etnografie și Istorie. Muzeul Regimentului Grăniceresc din Caransebeș. Caransebeș. |
| Tisicum | - Tisicum. A Jász-Nagykún-Szolnok megyei múzeumok évkönyve. Szolnok. |
| TR | - Transylvanian Review. Centrul de Studii Transilvane. Cluj-Napoca. |
| Trans.AmPhilos.Soc. | - Transactions of the American Philosophical Society. Philadelphia. |

| | |
|------------------------------|---|
| Transilvania | - Transilvania. Foaia Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român. Brașov. |
| Tribuna | - Tribuna. Arad (1911-1912). |
| Történelmi Szemle | - Történelmi Szemle. Magyar Tudományos Akadémia. Történettudományi intézet. Budapest. |
| TT | - Történelmi Tár. Magyar Történelmi Társulat. Budapest. |
| Tyragetia | - Tyragetia. Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei. Chișinău. |
| Țara Bârsei | - Țara Bârsei. Muzeul „Casa Mureșenilor” Brașov. Brașov. |
| Ungarische Jahrbücher | - Ungarische Jahrbücher. Berlin. |
| Unirea poporului | - Unirea poporului. Blaj (1919-1948). |
| UPA | - Universitätsforschungen zur Prähistorischen Archäologie. Berlin. |
| VAH | - Varia Archaeologica Hungarica. Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézete. Budapest. |
| Vjesnik | - Vjesnik Arheološkog Muzeja u Zagrebu. Zagreb. |
| VKT | - Várak. Kastélyok, Templomok. Történelmi és örökségturisztikai online magazin. |
| WorldArch | - World Archaeology. London. |
| WPZ | - Wiener Prähistorische Zeitschrift. Selbstverlag der Wiener Prähistorischen Gesellschaft. Wien. |
| Zalai Múzeum | - Zalai Múzeum. Zalaegerszeg. |
| Zborník SNM | - Zborník Slovenského Národného Múzea. Bratislava. |
| ZfA | - Zeitschrift für Archäologie. Berlin. |
| ZfSL | - Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde. Gundelsheim. |
| Ziridava | - Ziridava. Studia Archaeologica. Muzeul Județean. Arad. |